

# Håndbok for barn og unge om Europarådets strategi for barns rettigheter (2022-2027)



[www.coe.int/children](http://www.coe.int/children)

Bygge et Europa for  
og med barn



COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE

# Håndbok for barn og unge om Europarådets strategi for barns rettigheter

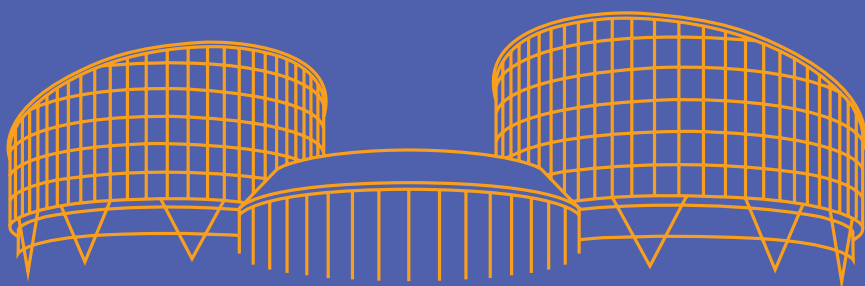
(2022-2027)

Dette er en håndbok for barn og unge i alderen 12 til 17 år, som er laget for å gjøre det lettere å forstå hovedmålene i Europarådets strategi for barns rettigheter (2022–2027). Hvis du har lyst til å lese hele dokumentet, finner du det [her](#).



Noen av forslagene i strategien kommer fra barn og unge. Hvis du vil vite mer, kan du sjekke ut du sjekke ut [Rapporten om høringsuttalelser fra barn som ble lagt til grunn da de utarbeidet strategien for barns rettigheter](#).





***Hva er  
Europarådet?***

COUNCIL OF EUROPE

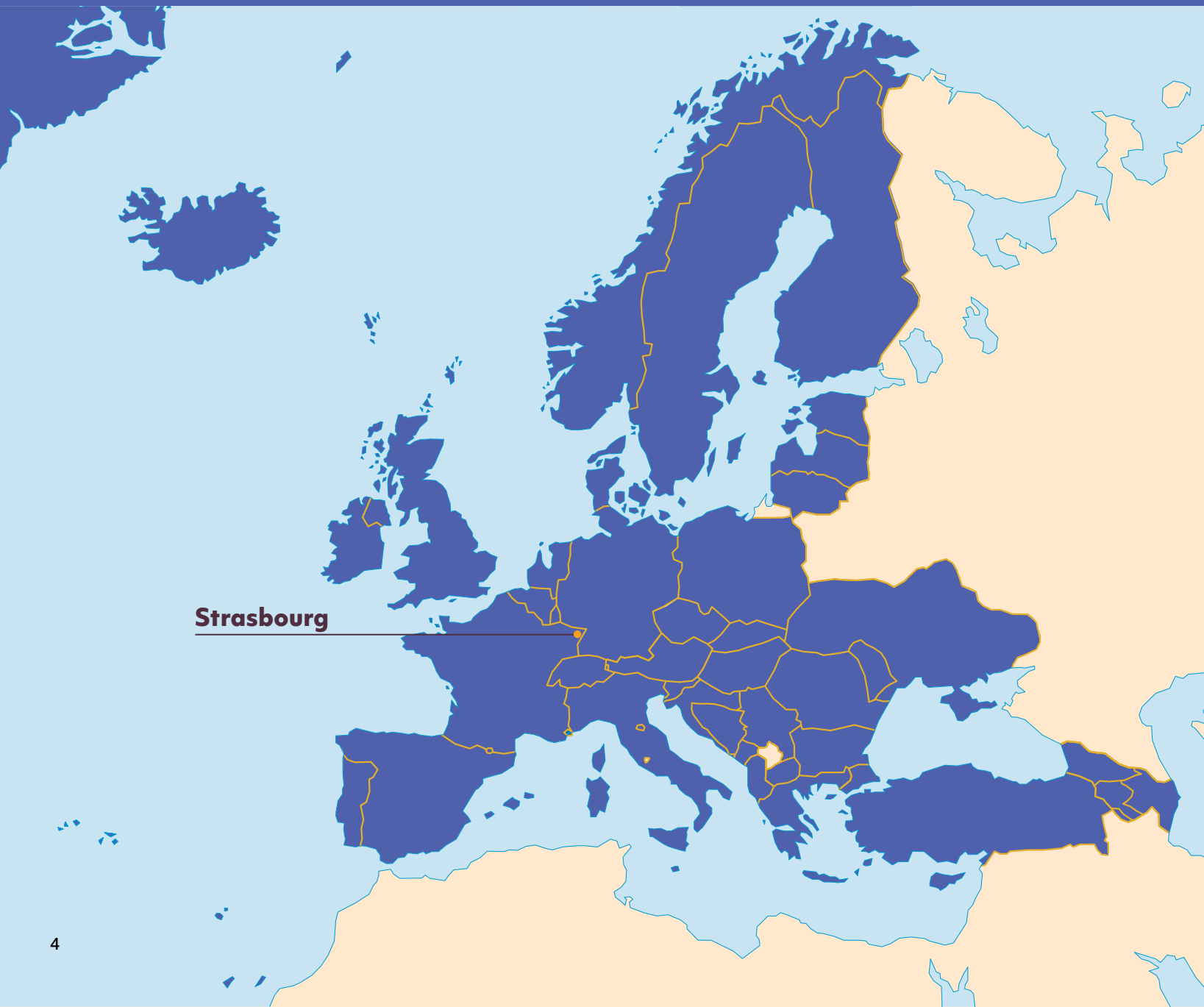


CONSEIL DE L'EUROPE

En europeisk organisasjon med 46 land, kalt medlemsland, med hovedkontor i Strasbourg i Frankrike.

Europarådet ble etablert for å sikre at alle medlemslandene beskytter menneskerettighetene, inkludert barns rettigheter. Det gjør de ved å hjelpe barn og unge som deg til å nå sitt fulle potensial, og ved å hindre at mennesker har det vondt.

# Europarådet



Strasbourg

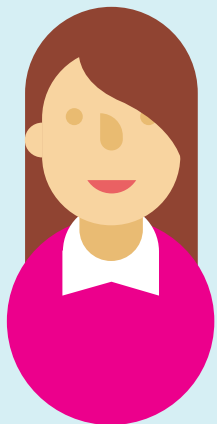
## Du kan se de 46 medlemslandene på dette kartet:

Albania	Moldova
Andorra	Monaco
Armenia	Montenegro
Aserbajdsjan	Nederland
Belgia	Nord-Makedonia
Bosnia og Herzegovina	Norge
Bulgaria	Polen
Danmark	Portugal
Estland	Romania
Finland	San Marino
Frankrike	Serbia
Georgia	Slovakia
Hellas	Slovenia
Irland	Spania
Island	Storbritannia
Italia	Sveits
Kroatia	Sverige
Kypros	Tsjekkia
Latvia	Tyrkia
Liechtenstein	Tyskland
Litauen	Ukraina
Luxembourg	Ungarn
Malta	Østerrike

Se det interaktive kartet vårt [her!](#)



**Hva er barns  
rettigheter?**



## **Barns rettigheter**

er løfter som myndighetene har gitt til barn og unge under 18 år for å hjelpe dem å få et godt liv, uansett hvor de bor, og til å være trygge fra alle farer.



[Pass til dine rettigheter](#)



[Jeg har rettigheter, du har rettigheter, han/hun har rettigheter...En introduksjon til barns rettigheter](#)

**Sjekk  
dette!**



# Hva er strategien for barns rettigheter, og hvordan ble den laget?

En strategi er en plan for hva man skal gjøre, med langsiktige mål.

Europarådets strategi for barns rettigheter er sluttresultatet av en lang prosess.

I denne prosessen deltok blant annet:



**medlemslandenes myndigheter**

Representanter for styresmaktene i alle Europarådets medlemsland, som utarbeider lover og tiltak for å beskytte barn, eller som jobber med spørsmål som er viktige for barn og barns rettigheter.



**internasjonale organisasjoner**

Institusjoner opprettet av myndighetene i ulike land for at man skal samarbeide om å gjøre verden til et bedre sted for både barn og voksne. For eksempel er de fleste landene i verden medlem av FN, og 27 europeiske land er medlem av EU.



**sivilsamfunnsorganisasjoner**

Grupper eller forbund som er opprettet for å hjelpe barn og andre i kampen for gode formål, som å kjempe mot fattigdom eller klimaendringer. Slike organisasjoner kalles også «NGO-er». Det kommer av det engelske navnet «non-governmental organisations».



**barn, og da spesielt 220 barn fra hele Europa**

Alle som er under 18 år.

# Hvorfor trenger vi en europeisk strategi for barns rettigheter?

Europarådet og styresmaktene i rådets medlemsland trenger en felles visjon og felles mål for å samarbeide om å virkeliggjøre barns rettigheter i Europa. Den nye strategien vil legge føringer for hvordan **myndigheter og deres samarbeidspartnere** jobber med barns rettigheter de neste seks årene (2022–2027).

# Hvordan samarbeider Europarådet med myndighetene?

Samarbeid i **Europarådet** består blant annet av

- ★ å bli enige om felles regler for hvordan det er best at myndighetene slutter opp om og beskytter barns rettigheter
- ★ å utveksle informasjon og lære av hverandre å
- ★ gi opplæring til alle som jobber med barn
- ★ å øke bevisstheten omkring saker som angår barn, barns rettigheter og hvor viktig det er at barn får delta.

# STRATEGIEN HAR 6 MÅL:

1 Beskytte alle barn mot vold



2 Sørge for at alle barn har like muligheter og blir inkludert i samfunnet



3 Støtte barns tilgang til teknologi og bidra til trygge måter å bruke teknologi på



4 Gjøre rettslige prosesser mer barnevennlige



5 Gi hvert enkelt barn en stemme



6 Støtte barn i krise og nødssituasjoner



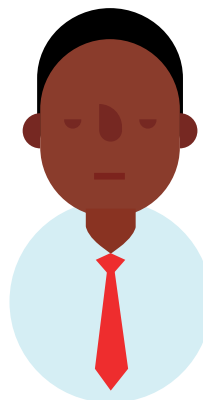


**Samtidig som vi jobber for å nå disse målene, vil vi i Europarådet også sørge for at:**



**Vi tar høyde for kjønnsforskjeller ved å se på hvilke behov ulike kjønn har og ved å komme med spesifikke forslag for dem ved behov.**

**Eksempel:** Gutter og jenter kan bli utsatt for ulike typer vold, og de kan ha behov for spesifikk beskyttelse.



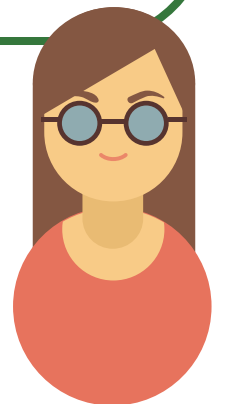
**Vi tenker over hvordan vi kan hindre eller kjempe mot diskriminering, som er når noen får urettferdig behandling, og hvordan vi kan hjelpe barn og unge i vanskelige situasjoner, slik at de blir behandlet likt og har like muligheter.**

**Eksempel:** Enkelte utsatte barn trenger mer støtte for å gå på skole – de kan for eksempel ha behov for skolebøker, mat, internett-tilkobling eller bussbilletter.



**Vi alltid ser etter muligheter hvor barn og unge kan fortelle hva de mener, bli hørt og få muligheten til å påvirke beslutninger som påvirker dem.**

**Eksempel:** Europarådet anbefaler ofte at myndighetene inviterer barn til ulike arrangementer eller ber dem om å uttale seg om nye lover eller tiltak, og at barn blir invitert i alle.







## MÅL NR. 1

# Beskytte barn mot vold

### ► Hvorfor er vi i Europarådet opptatt av dette?

Fordi vold mot barn er noe som fortsatt skjer **overalt**. Det skjer i hjemmet, på skolen, i idretten og på nettet, **og dette kan påvirke barns trivsel og trygghet.**

Det finnes mange ulike typer vold:

- \* **fysisk vold:** når noen skader kroppen din, for eksempel ved å slå eller ved å mobbe, som er når barn er slemme eller uvennlige mot hverandre, ikke bare en gang, men igjen og igjen
- \* **psykisk vold:** når noen skriker til deg, truer deg eller forteller løgner om deg
- \* **emosjonell vold:** når noen sårer følelsene dine, om igjen og om igjen
- \* **omsorgssvikt eller dårlig behandling:** når noen som er ansvarlig for deg, behandler deg dårlig eller ikke tar vare på deg

- \* **seksuell vold:** når noen forsøker å ta på private deler av kroppen din, eller hvis de snakker om eller viser deg ting knyttet til seksualitet på en måte som gjør vondt, er skremmende eller gjør deg bekymret



### ► Hva gjør vi?

Vi hjelper myndighetene med å

- \* lage en nasjonal plan for å hindre vold mot barn, og barn er med og lager planen
- \* sette søkelys på at vold mot barn må stoppes, og på hva vi kan gjøre
- \* få slutt på fysisk straff (når barn blir straffet på en måte som gjør vondt, er ubehagelig eller er ydmykende) overalt, inkludert i skolen og hjemme
- \* stoppe seksuell vold mot barn og følge med på hva myndighetene faktisk gjør for å beskytte barna i deres land, inkludert på nettet



[Kiko og hånden](#)



[Så dette er seksuelt misbruk?](#)



[Si det til noen du stoler på](#)



## MÅL NR. 2

# Sørge for at alle barn har like muligheter og blir inkludert i samfunnet

### ► Hvorfor er vi i Europarådet opptatt av dette?

Fordi det finnes barn og familier som lever i **fattigdom** og strever med å gå på skolen, finne et sted å bo, få behandling på sykehus eller få hjelp fra sosialtjenesten.

Dette blir ekstra vanskelig i situasjoner som **økonomisk krise, pandemi (som covid-19), migrasjon eller krig**, eller situasjoner som oppstår som følge av miljøødeleggelser eller **klimaendringer**.

Barn opplever også **psykiske helseproblemer**, og disse blir verre av vanskelige situasjoner, som covid-19-pandemien, migrasjon og krig.

### ► Hva gjør vi?

Vi hjelper myndighetene med å

- \* garantere barnas sosiale rettigheter (for eksempel retten til legehjelp eller hjelp når foreldrene er arbeidsledige eller fattige, kjempe mot diskriminering, tilby psykisk helsehjelp, og sørge for at barn får gå på skole og får fullføre skolegangen
- \* kjempe mot årsakene til fattigdom, hindre at barn faller utenfor samfunnet, og gi institusjoner det de trenger for å jobbe med fattigdom og sosiale problemer
- \* beskytte barn i vanskelige situasjoner, for eksempel barn som bor på barnevernsinstitusjon, flyktning- eller migrantbarn, barn med funksjonsnedsettelse, romani-/vandrerbarn, LHBTI-barn og deres familier, barn som sliter med avhengighet, og barn med foreldre som bruker narkotika



[Barn og unge i omsorg. Lær om rettighetene dine!](#)



[Barnevennlig DOSTA! - kampanje](#)





## MÅL NR. 3

# Støtte barns tilgang til teknologi og bidra til trygge måter å bruke teknologi på

### ► Hvorfor er vi i Europarådet opptatt av dette?

Fordi digital teknologi er overalt rundt oss, men denne teknologien er ikke alltid laget på en måte som tar vare på og respekterer barns rettigheter. Det er også et problem at noen barn ikke har full tilgang til slik teknologi, og at den digitale opplæringen ikke alltid er god nok.



[Kiko og MangeMegene](#)



[Lær om rettighetene dine i den digitale verdenen](#)

Det finnes også **ting som barn kan oppleve som skremmende, ubehagelig eller trist**. Det kan være voldelige bilder eller videoer som barn ikke bør se, nettmobbing, hatprat (et ord som beskriver når noen snakker stygt eller på en aggressiv måte om en spesifikk gruppe mennesker), brudd på personvernet og seksuell vold på nettet.

### ► Hva gjør vi?

Vi hjelper myndighetene med å

- \* gjøre teknologi tilgjengelig for alle barn
- \* skape trygge steder på nettet, der barn kan søke opp informasjon og si sin mening
- \* gi bedre opplæring om teknologi i skolen
- \* gi foreldre og lærere informasjon om teknologi, og inkludere barn i beslutninger som er knyttet til teknologi
- \* sørge for at seksuell vold mot barn på nettet blir meldt til politiet og etterforsket, og at personer blir straffet hvis de skader barn, og at mindreårige ofre får den hjelpen de trenger
- \* undersøke og samle inn informasjon om nye problemer som påvirker trivselen til barn, som *influencing* på nett og kunstig intelligens (som kopierer menneskelig intelligens og driver dagens teknologi)





## MÅL NR. 4

# Gjøre rettslige prosesser mer barnevennlige

### ► Hvorfor er vi i Europarådet opptatt av dette?

Fordi barn og unge kan komme i kontakt med **rettsvesenet** på mange ulike måter, for eksempel hvis de blir **offer** for eller **vitne** til en straffbar handling.

I noen tilfeller kan det også skje at **et barn eller en ungdom blir mistenkt eller anklaget for en straffbar handling**. Barn kan også oppleve at retten bestemmer noe om skolegangen deres eller hvem de skal bo sammen med **når foreldrene deres går fra hverandre**. For barn og unge kan det være vanskelig å kreve rettferdig behandling, og de får ikke alltid noen forklaring på hva som skjer, hvilke rettigheter de har, og hva slags rolle de spiller.



[Rettighetene dine når alderen din blir vurdert](#)

### ► Hva gjør vi?

Vi hjelper myndighetene med å sikre at alle barn har tilgang til rettsvesenet og en advokat som kan representere dem. Det er også viktig at barn og unge får mulighet til å delta i rettslige prosesser, ved at de får informasjon om rettighetene sine og rollen de har i prosessen, og at stemmen deres blir hørt.

### Arbeidet vårt dekker også

- \* behovene til barn som er offer for eller vitne til en straffbar handling
- \* hva som er best for barn og unge når foreldrene deres flytter fra hverandre, eller når det blir bestemt at de skal flytte til en barnevernsinstitusjon
- \* hvilke alternativer som finnes for barn og unge som bryter loven
- \* hvordan prosessene kan gjøres mer barnevennlige når barn og unge må forlate hjemlandet sitt på grunn av fattigdom, krig eller frykt for egen sikkerhet, med eller uten foreldrene sine
- \* undersøkelser av steder der barn og unge holdes fengslet og ikke kan bevege seg fritt omkring, for eksempel på en politistasjon eller i fengsel
- \* å hjelpe barn og unge med å kontakte Den europeiske menneskerettighetsdomstolen, som er en internasjonal domstol som sørger for at myndighetene i medlemslandene holder det de har lovet når det gjelder menneskerettigheter



## MÅL NR. 5

# Gi hvert enkelt barn en stemme

### ► Hvorfor er vi i Europarådet opptatt av dette?

Fordi barn fortsatt trenger rom og reelle muligheter til å **si meningen sin og bli hørt** av voksne, fordi de voksne som tar beslutninger som har med barna å gjøre, ikke lar dem komme til orde eller ikke tar dem på alvor.

### ► Hva gjør vi?

Vi vil

- \* oppfordre barn til å finne trygge, respektfulle og meningsfulle muligheter til å delta. For å oppnå dette, vil vi lage regler som gjør det lettere for voksne å sikre at barn blir hørt, og vi vil gi opplæring til alle som jobber med barn.



- \* hjelpe myndighetene med å lage nasjonale planer, med mål og handlingspunkter om hvordan de skal inkludere barn, og hjelpe dem til å være klare til å svare og endre måten de gjør ting på, hvis barna ikke blir hørt.
- \* jobbe for at barn blir inkludert i skolen, ved hjelp av teknologi, og også i demokratiet og i politikken, for eksempel ved å be myndighetene vurdere å sette ned stemmerettsalderen
- \* fortsette å inkludere barn i Europarådets arbeid i saker som påvirker dem, lytte til barna og gi tilbakemelding om hvordan vi har tatt hensyn til deres synspunkter Vi kommer til å se etter muligheter til å kommunisere direkte med barn, og det skal være rom for aktiviteter som er utformet og realisert av barn



[La stemmen din bli hørt](#)



[Skolefabrikken](#)



[Rett til å bli hørt: barns deltakelse, en grunnleggende forutsetning for demokratiske samfunn](#)



[Bindende avtale for alle](#)





## MÅL NR. 6

# Støtte barn i krise og nødssituasjoner

### ► Hvorfor er vi i Europarådet opptatt av dette?

Fordi når det **skjer noe uvanlig**, som covid-19-pandemien, krig eller klimaendringer, er barn blant dem som er **mest forsvarsløse**. I kriser eller nødssituasjoner **er alle barns rettigheter i fare**, og retten til å leve, retten til utdanning, retten til å vokse opp i en familie, retten til helsehjelp og sosialtjenester og retten til å bo i et sunt miljø blir ofte ikke respektert.

Noen ganger blir barn, enten med eller uten foreldrene sine, tvunget til å **forlate hjemmet sitt** og flytte til et annet sted eller land der det er trygt.

**Sjekk dette!**



[Aldersvurdering av barn i migrasjon](#)



### ► Hva gjør vi?

Vi hjelper myndighetene med å

- \* beskytte barn i økonomiske og helsemessige kriser, i krig og i forbindelse med migrasjon
- \* sørge for at barns rett til et trygt, rent og sunt miljø blir oppfylt, og at de får tilgang til en skolegang med respekt for naturen
- \* hjelpe barn med å kreve rettferdighet hvis de er i fare eller lider på grunn av miljøkatastrofer
- \* forberede seg på fremtidige kriser eller nødssituasjoner, og bygge mer robuste systemer for å beskytte barn når det oppstår helt uvanlige situasjoner

# HVA SKJER NÅ?

I årene som kommer, kommer vi til å samarbeide med partnerne våre, myndighetene i medlemslandene, internasjonale organisasjoner, sivilsamfunnsorganisasjoner og bedrifter, om å sette denne strategien ut i livet.


Vi kommer også til å fortsette innsatsen for å inkludere barn, slik at vi forstår bedre hva barna trenger og ønsker.

Med jevne mellomrom kommer vi til å stoppe opp for å se hvor langt vi har kommet, og hva som fortsatt gjenstår å gjøre.

Vi mener at alle har et ansvar for å beskytte barns rettigheter, og at alle har sin rolle å spille!

*Du kan selvfølgelig også bidra!*



- \* Du kan finne informasjon om målene i strategien og om barns rettigheter i hjemlandet ditt eller på hjemstedet ditt, og **snakke om dette** med vennene dine, familien din, læreren din og eventuelle andre voksne som har ansvar for beslutninger som tas i din kommune eller av sentrale myndigheter.
- \* Du kan benytte deg av de mulighetene som finnes for å inkludere barn i beslutninger som tas på din **skole** (f.eks. i elevrådet), på **stedet der du bor** (f.eks. i ungdommens bystyre eller gjennom offentlige høringer) eller i **spesielle organer** (f.eks. barne- eller ungdomsparlamerter).
- \* Du kan delta i og organisere **arrangementer og samtaler** rundt barns rettigheter og strategien. Dersom du ser at barns rettigheter er i fare eller ikke blir respektert, kan du fortelle andre om det og prøve å påvirke dem til å gjøre positive endringer. På denne måten kan du selv bli en **menneskerettighetsforkjemper**.
- \* Du kan gå foran som et godt eksempel ved å **behandle andre med respekt** og ved å stille opp for dem som trenger hjelp for å bli friske og trygge.
- \* Du kan **følge oss**  for oppdateringer om strategien og barns muligheter til medvirkning i Europarådet. Europarådets materiale om barn og unge finner du **her**.





# SJEKK DETTE!

## Hva er barns rettigheter?



[Pass til dine rettigheter](#)



[Jeg har rettigheter, du har rettigheter, han/hun har rettigheter...En introduksjon til barns rettigheter](#)



### **MÅL NR. 1** Beskytte barn mot vold



[Kiko og hånden](#)



[Så dette er seksuelt misbruk?](#)



[Si det til noen du stoler på](#)



### **MÅL NR. 2** Sørge for at alle barn har like muligheter og blir inkludert i samfunnet



[Barn og unge i omsorg.  
Lær om rettighetene dine!](#)



[Barnevennlig DOSTA! - kampanje](#)



### **MÅL NR. 3** Støtte barns tilgang til teknologi og bidra til trygge måter å bruke teknologi på



[Kiko og MangeMegene](#)



[Lær om rettighetene dine  
i den digitale verdenen](#)



### **MÅL NR. 4** Gjøre rettslige prosesser mer barnevennlige



[Rettighetene dine når alderen din blir vurdert](#)



### **MÅL NR. 5** Gi hvert enkelt barn en stemme



[La stemmen din bli hørt](#)



[Skolefabrikken](#)



[Rett til å bli hørt: barns deltakelse, en grunnleggende  
forutsetning for demokratiske samfunn](#)



[Bindende avtale for alle](#)



### **MÅL NR. 6** Støtte barn i krise og nødssituasjoner



[Aldersvurdering av barni migrasjon](#)



Dette dokumentet inneholder en barnetilpasset versjon av Europarådets strategi for barns rettigheter (2022-2027).

**Takk!**



Vi vil gjerne takke Zsuzsanna Rutai, som har hjulpet oss med å utarbeide denne barnetilpassede versjonen, samt Defence for Children International (Italia) og de 220 barna og ungdommene som har bidratt i utviklingen av strategien, og da særlig delegatene som tok del i ferdigstillingen av denne versjonen: Bárbara, Carlotta, Claudia, Eva, Francesco, Irene og Viktoriya. Vi vil også gjerne takke Andy ved The Port Creative, som har stått for designet og tegningene i dette dokumentet.

Denne publikasjonen ble produsert takket være god støtte i form av frivillige bidrag fra en rekke medlemsland i Europarådet.

NOR

Europarådet er en europeisk organisasjon med 46 medlemsstater og sete i Strasbourg i Frankrike. Organisasjonen ble etablert for å sikre at alle medlemsstatene beskytter menneskerettighetene, inkludert barns rettigheter. Det gjør de ved å forebygge alle typer vold mot barn og unge, og hjelpe barn med å nå sitt fulle potensial.

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE